

kunne ikke undre os over, at den Gaand, som havde været bundet ved en streng Gaandfæstning, og som paa engang fik en saa stor Magt, — kunde i Begyndelsen tage Feil, men siden finde vi, at den uindskrænkede Kongemagt, saavel i Forhold til Embedsstanden, som i andre Forhold, vidste at begrænse sig selv. Saaledes finde vi, at der i Christian den Stes danske Lov 1—5—6 er foreskrevet, at naar Kongens Embedsmand bryder Eed og Pligt, skal Generalstiftalen tiltale ham til Dom, og vi see altsaa, hvorledes den danske Aabenhed ogsaa her udtaler sig igjennem den uindskrænkede Konge, idet denne ikke vilde, at Straffen skulde ramme ligesom fra en hemmelig Net, men han vilde give Enhver, der blev anlagt af Generalstiftalen, Leilighed til at fremkomme med sit Forsvar og at fremlægge, hvad der kunde vidne for ham, paa det at han ikke maatte dømmes uhørt.

Nu finde vi, saavidt jeg mindes, gjennem et Aarhundrede intet Exempel paa, at nogen Embedsmand er affat uden Lov og Dom af politiske Grunde, men først i Slutningen af forrige Aarhundrede finde vi et saadant Exempel i Assessor Collet. Denne Affædigelse vakte stor Sensation i hele Folket, og jeg vil lade en Samtidig, vor forrige Premierminister Anders Sandøe Ørsted, beskrive, hvilket Indtryk Esterretningen derom gjorde paa ham og Flere, der med ham vare forsamlede. Han siger 50 Aar efter: „jeg mindes det, som om det var i dette Dieblis, hvilket Indtryk denne Begivenhed gjorde paa mig med Flere, som vare forsamlede, og det lod sig let estervise, at den

forøgede Bitterhed i Pressen, som blev foranlediget ved denne Affædigelse, foraarsagede Presseloven af 27de September 1799.“

I dette Aarhundrede har jeg kun fundet eet Exempel paa en saadan Affæd, og den gaves dog ikke paa saadan Maade, at den egentlig kan kaldes en Affæd. Det var Professor David, der gik af med sin fulde Gage i Pension, og det Professorat, han hidtil havde havt, blev ophævet, saa at det endog fik Udseende af, at han var afgaaet paa Bartpenge, og han har senere gjentagne Gange modtaget Tillidshverv.

Hvad man ellers kan sige om den uindskrænkede Magt, saa skal det her i denne Henseende vidnes, at under den uindskrænkede Konge fremstiftedes en selvstændig Embedsstand, en Embedsstand, der endog i vore Dage har bidraget meget til friere Ideers Vækkelse hos Befolkningen, en Embedsstand, der har den Fortjeneste, at den har bidraget til at give Impulsen til den constitutionelle Forfatning. Vi see ogsaa, hvorledes Embedsstandens Frimodighed og Selvstændighed blev paaskjønnet, vi see, hvorledes Folket, efterat Stænderne vare indførte, flere Gange gjorde Embedsmand, som det havde Tillid til, det Tilbud at ville gjøre dem valgbare, og vi finde, at, uagtet kun (som Følge af den høie Censur, hvortil Valgbarheden var indskrænket) 1, af 20 Embedsmand kunde vælges, var der dog forholdsvis ikke saa Embedsmand i Stænderne, og navnlig vare Formændene steds, baade i Østifternes og de norske Stænder, fra Begyndelsen til Stændernes Ophør, Embedsmand.